

Kâinatta hiçbir şey sabit durmuyor, her şey hareket ediyor, bunun hikmeti nedir?

Kâinattaki hareket; zaman, tebeddül ve halden hale geçiş, Allah'ın san'at eserlerini tazelandirmek ve sıradaki başka eserlere yer açmak içindir. Bir eser kendini ifade ettikten sonra zeval buluyor ki, arkadakine sıra gelsin.

Allah'ın ilminde sayısız varlıklar vardır. Allah, ilmindeki bu varlıkları kâinat levhasında zaman ipine asıyor, sonra onları indiriyor, yerlerine başkalarını asıyor. Bunun olması için de hareket ve tağayyür kanunu gereklidir. Bu yüzden varlık âlemi seyyal ve değişkendir.

Mesela, bir sinema şeridinde binlerce görüntü art arda sıralıdır. Bu görüntülerin hepsi birbirinden farklı sahneler ihtiva ediyorlar ve her sahnede ayrı bir konu ve manzara işleniyor. Bu şerit üzerindeki farklı manzaraların sahnelenebilmesi için, şeridin ileri doğru akıp gitmesi gerekir. Yoksa şeride hareket verilmez ise, sahnede bir görüntü sürekli olarak kalır, arkasında hazır bekleyen görüntülere yer açmaz ve o görüntüler hebaen mahv olup giderler. İşte bu yüzden film şeridine sürekli hareket verilerek, arkada bekleyen görüntüler sahneleniyor. Bir hareketsiz ve sabit sahne yerine, binlerce sahneleri san'at âlemine hediye ediyor.

İşte bu misaldeki gibi kâinat ve zaman bir film şeridi, mevcudat ise birer sahne ve görüntüdür. Hareket ve tebeddül ise görüntü ve sahneleri perdeye çıkaran bir muharriktir.

Bu mevcudatın, sahnelendikten sonra gitmesi ve yerine yenilerinin gelmesi, Allah'ın icad ve yaratmasını nurlandırıp tazelandiriyor. Nurlandırmakta şöyle bir ince nükte vardır; insan sabit bir sahnede ülfet ve ünsiyet hastalığına düşer ve zamanla o sahnedeki harika unsurlar nazarında adileşir ve o harika sahne dikkatten düşüp basitleşir. Allah bu ülfet ve ünsiyeti yırtmak için, insandaki bu hastalığının itiyad halini almaması için, mevcudatı sürekli hareket ve tazelemek ile cilalıyor. **“Lezzet verici bir teceddüd-ü emsaldir.”** sözü, kâinattaki bu büyük kanuna ve tağayyürün lezzetin kaynağı olduğuna işaret ediyor.

Zaman şeridinden akan her bir sahne ve manzara Allah'ın isimlerini gösterip ilan ediyor; O'nu bize isim ve sıfatları ile tanıttırıp sevdiliyor.

Onun için zaman bir nehir gibi sükûna, müsaade etmiyor, sürekli hareket ile döndürüyor. İnsan da sabit ve atıl kalmıyor, bebeklikten ihtiyarlığa çok safhalardan geçiyor; sürekli hareket halinde tekemmül ediyor.

Cenab-ı Hak aynı hareket ve tekemmül kanununu maddî ve cansız varlıklar için de

geçerli kılmıştır. Hatta Üstad'ın ifadesi ile **Allah her bir mahlûk için bir kemal noktası tayin etmiştir.** *Her mahlûk o tayin edilen kemal noktaya ulaşmak için sürekli hareket ve mücadele eder, hedefe varana kadar çok safhalardan geçer.* İşte bu sırdan Allah her şeye bir hareket vermiştir. Bu hareketin Allah katında bizim bilmediğimiz çok hikmetleri de olabilir.